

स्वेच्छा निवृत्ती

श्री. केशव नारायण महाजन
शुभार्थी

माझ्या पत्नीने घेतली स्वेच्छा निवृत्ती अन् माझी वाढली आनंदी वृत्ती

मी, केशव महाजन २००३ पासून PD पेशंट आहे. १९८० ते २००१ पर्यंत माझा संसार अतिशय सुरळीत चाललेला होता; परंतु नियतीला हे मान्य झाले नाही. माझ्या धाकट्या मुलीला २००२ मध्ये कॅन्सर झाला व चि. स्वरूपा ३ जून २००३ रोजी देवास प्रिय झाली. आमचे सारे कुटुंब दुःखसागरातच बुडाले. अनेक नातेवाईकांनी आम्हांस सहकार्य केले. दुःखातून सावरण्यास मदत केली.

कुटुंबातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या सल्ल्यानुसार मी माझी ज्येष्ठ कन्या चि. कृपा हिचा २२ फेब्रुवारी, २००४ रोजी विवाह करून दिला. आता ती तिच्या सासरी सुखाने नांदत आहे. तिच्या विवाहानंतर पहिली २ वर्षे २००६ पर्यंत बारा सणवार, पहिले बाळंतपण ह्यामध्ये आनंदात गेली. स्वरूपाच्या आठवणी सातत्याने उडी मारून वर येत होत्या. आम्ही आमच्या दुःखाला आवर घालतच होतो. मला २००५ मध्ये एक गोंडस नातू झाला. मग तर आमच्या आनंदाला पारावार उरला नाही.

ज्येष्ठ कन्या सासरी गेली. कनिष्ठ कन्या देवाघरी गेली. आमच्या घराट्यातील दोन चिमण्या अशा भुरकन उडाल्या. आता घराट्यात उरलो फक्त आम्ही तिघेच जण. मी स्वतः, माझी पत्नी अंजली व माझ्या मातोश्री. घरामध्ये चिमण्यांची चिचिव ऐकू येईनाशी झाली. गडबड नाही, गोंधळ नाही, रुसवे-फुगवे, भांडण-तंटे तर नाहीच नाही की, कोणत्याही गोष्टीसाठी हट्ट नाही. घरातील निरव शांतता खायला उदू लागली आणि त्यामुळे की काय? माझ्या आजाराचे स्वरूप हळूहळू वाढू लागले. मला लहान लहान कामे करण्यास वेळ लागू लागला. माझ्या हालचाली मंदावल्या. माझं बोलणं कमी झालं. मी अंतर्मुख होऊन सतत विचारात राहू लागलो. डॉक्टरांचे औषधोपचार चालूच होते. घरामध्ये मला सांभाळून घेत होते.

पण ऑफीसमध्ये मला संगणकावर काम करणे,

लेखनकाम करणे, ऑडीट करणे, उजव्या हाताने अशक्य होऊ लागले. शरीर सतत कंप पावू लागले. गाडी चालवणे अशक्य होऊ लागले. थोडक्यात दैनंदिन कामे करण्यास मी कमी पडू लागलो. अखेर घरातील व्यक्तींच्या सल्ल्यानुसार मी CDA मधून १० ऑक्टोबर २००६ मध्ये स्वेच्छानिवृत्ती घेतली. पेन्शन सुरू झाली. मी स्वेच्छानिवृत्ती घेऊन घरी बसलो; परंतु घरीसुद्धा मन रमेना. माझी पत्नी अंजली मुख्याध्यापक पदावर एका अनुदानित खाजगी शाळेत कार्यरत होती; त्यामुळे तिच्यावर कामाची खूप जबाबदारी होती. व्यस्त कामांच्या व्यापामुळे तिला तिचा दिवस पुरायचा नाही. शाळेत जाण्याची एक ठरावीक वेळ असायची, पण घरी येण्याची निश्चित वेळ कधीच नसायची; त्यामुळे तिची कंपनी मला जेवढ्या प्रमाणात हवी असायची तेवढी मिळू शकत नव्हती.

तिची शाळा सकाळची असायची; त्यामुळे माझा दिवस सुरू व्हायच्या आधी तिचा दिवस सुरू व्हायचा; त्यामुळे साहजिक माझा एकट्याचाच दिवस सुरू व्हायचा. सकाळी एकट्यानंच चहाचा आस्वाद घ्यायचा, नाष्टा करायचा, पेपर वाचायचा, पण चांगल्या-वाईट बातम्यांची चर्चा करायची नाही, कारण घरात ती नसे. मॉर्निंग वॉकला एकट्यानंच जायचं. टि.व्ही.वरील कार्यक्रम एकट्यानेच बघायचे. औषधे स्वतःची स्वतः एकट्यानंच घ्यायची ती पण वेळेवर, कारण आठवण करून द्यायला ती मुळी घरीच नसायची. माझ्या मातोश्री वय वर्षे ९५. त्यांच्याकडून काय अपेक्षा करणार?

माझ्याबरोबर हितगुज करायला कोणीच नसे; त्यामुळे माझं मन हळूहळू खिन्न होऊ लागलं. मी खूप वेळा उदास व्हायचो. माझ्या जीवनातील आनंद कोणीतरी हिरावून घेतला असंच वाटायचं. २००६ ते २०१२ असा ६ वर्षांचा काळ मी स्वतःला व माझ्या भयाण आजाराला कसेबसे सांभाळत घालवला; परंतु पुढे-पुढे हे एकटे राहणे मला अशक्य झाले. मी व माझ्या पत्नीने आणि

मुलीने सर्वांगाने विचार करून माझ्या पत्नीने अंजलीने स्वेच्छानिवृत्ती घ्यावी असे ठरवले. त्या प्रमाणे कोणत्याही प्रकारची कुरकूर न करता, आढेवेढे न घेता माझ्या पत्नीने ३ मे २०१२ रोजी स्वेच्छानिवृत्ती घेतली.

माझी पत्नी अंजली स्वेच्छानिवृत्ती घेऊन घरी बसली आणि काय जादूची कांडी फिरली कोण जाणे? माझ्यामध्ये अविरत बदल जाणवू लागला. माझ्याच घरात मला असुरक्षित वाटायचे ते सुरक्षित वाटू लागले. सकाळच्या चहा घेण्यापासून ते रात्रीपर्यंत मी उत्साही राहू लागलो. प्रत्येक कामामध्ये सहभागी होऊ लागलो. सकाळचा चहा, नाष्टा, दुपारचे/रात्रीचे जेवण करते वेळी अनेक गोष्टींवर चर्चा होऊ लागल्या. गप्पा रंगू लागल्या. सकाळ-संध्याकाळ फिरायला जाण्यास उत्साह येऊ लागला. तोच टि.व्ही., तेच टेपरॅकॉर्डर, त्याच सी.डी., त्याच कॅसेट्स मला नव्या वाटू लागल्या. कार्यक्रम पाहण्यात, कार्यक्रम ऐकण्यात केवळ पत्नीमुळे रंगत येऊ लागली. केवळ पत्नीच्या उपस्थितीमुळे माझा आजार निम्मा बरा झाला. आठवड्यातून एक-दोन वेळा सिनेमा पाहणे, देवदर्शनास जाणे, प्रदर्शन पाहण्यास जाणे जमू लागले. एवढेच काय, मी तिच्याबरोबर कोकणदर्शन / हंपी / नागपूरचे आनंदवन / केरळ वगैरे ट्रीपाही व्यवस्थितपणे केल्या.

पत्नीच्या स्वेच्छानिवृत्तीमुळे मी आनंदी राहू लागलो. माझा गेलेला आत्मविश्वास परत आला. मी एकटा कोणतेही काम करण्यास धजावत नव्हतो; परंतु आता लाईटबिल भरणे, टेलिफोन बिल भरणे,

बँकेत जाऊन पेन्शन काढणे, बाजारातून किरकोळ गोष्टी घेऊन येणे ही कामे मी करू लागलो आहे. पत्नीच्या उपस्थितीमुळे माझी मानसिक व शारीरिक स्थिती बदलली. माझ्या मातोश्रींनाही त्यामुळे हायसे वाटले. माझा आहार-विहार वाढला, माझी भूक वाढली, ३/४ किलोने वजनसुद्धा वाढले.

माझ्या वाचनाची गती वाढली. वाचनात मन रमू लागले. केवळ पत्नीच्या घरी राहण्याने माझी मनोवृत्ती पार बदलून गेली. एक प्रकारचा उत्साह संचारला. मी आनंदी राहू लागलो. आजाराबद्दलचे विचार कमी होऊन आता आपण नवनवीन काय करायचे असे विचार मनात येऊ लागले आहेत.

जेव्हा माझी पत्नी शाळेतून, दमून भागून घरी यायची तेव्हा मला उगीचच अवघडल्यासारखे वाटायचे. तिची फार ओढाताण व्हायची; परंतु आता हे सारे संपले याचा मला मनस्वी आनंद झाला. आमच्या कुटुंबीयांचे दैनंदिन जीवन सुखी झाले. सर्वांना शांतता मिळू लागली. आता पत्नीला घड्याळाच्या तालावर जगायचे नाही हे मनापासून भावले. उर्वरित आयुष्य स्वच्छंदपणे जगता येईल. दोघांच्या राहून गेलेल्या आवडी-निवडी छंद एकत्रितपणे जोपासता येतील. ह्या एका कल्पनेने मी खूप सुखावून गेलो आहे आणि म्हणूनच मला म्हणावेसे वाटते,

माझ्या पत्नीने घेतली स्वेच्छानिवृत्ती
अन् माझी वाढली आनंदी वृत्ती!

पार्किन्सन्सवर संशोधन करणाऱ्या एका गटाचे असे मत आहे की, “अल्फा सिन्युलिडिन” (Alpha-Synuclein) नावाचे प्रोटीन मेंदूत जमा झाल्याने मज्जापेशींना इजा होऊन त्या मृत पावतात व त्यामुळे कंप निर्माण होऊन हा आजार होतो व इतर लक्षणे दिसू लागतात. ही दुर्बलता थांबविण्यासाठी एक इंजेक्शन विकसित होत आहे ज्यायोगे मूळ कारणावरच आघात केला जाईल. या प्रोटीनलाच नष्ट करणारे जीवाणू मेंदूत निर्माण करण्यासाठी या इंजेक्शनचे संशोधन प्रगत होत आहे. AFFIRIS नावाची संस्था याच्या मानवावरील प्राथमिक चाचण्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीने घेत आहे.

Achim Schnceberger, M.D.

Vienna-Austria

(ऑक्टोबर २०१२ च्या रीडर्स डायजेस्टच्या आधारे)